

הסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

סדרת מגילת רות – חלק שלישי ואחרון

ללכת על ה'

**מאמר אחרון בסדרת המאמרים על מגילת רות, על דמותו
המרשימה של בעז, ביטחון ואמונה פשוטה בה' ואיך זה משתקף
בשמו של הגואל?**

בשבוע שעבר למדנו על סיפורה של נעמי, ועל הנועם שאנו לומדים ממנה. לעומתה, דיברנו על הגישה של מחלון וכליון לקשר עם ה', שהביא אותם לייאוש (על פי הגמרא שמו הנוסף של אחד מהם הוא 'יואש' מלשון ייאוש). מחלון וכליון חושבים שהקשר עם ה' מצידנו הוא אך ורק כלות הנפש וחולי של אהבה, ולכן אם ה' לא נענה לקשר ממילא מגיעים למפח נפש ולייאוש.

ה' עמכם!

הפעם אנחנו נלמד על הגישה של בועז לקשר עם ה'. ממה שמסופר במגילת רות אנו למדים שבועז לא מחכה שה' יענה לו, אלא הוא הולך על הקשר עם ה' מתוך אמונה פשוטה. שמו של בועז מבטא את מהותו: בו יש עז ללכת על ה' בהתמסרות גמורה. למרות שמתרחש רעב גדול בארץ, בועז זורע את שדותיו, מתוך אמונה גדולה, "מאמין בחי העולמים וזורע". בועז לא מהסס, לא בודק האם ה' נענה או לא, הוא פשוט הולך על הקשר עם ה', מתוך אמונה שלבסוף ה' יתגלה ויאיר פניו אליו.

ואכן, ה' מאיר את פניו, מברך את התבואה, ומגיעה העת להתחיל לקצור את היבול שצמח. בועז לא רואה בקצירת החיטים פעולה טכנית גרידא, אלא ביטוי להיענות של ה' לעם ישראל. בועז פונה לקוצרים, "וַיֹּאמֶר לְקוֹצְרֵי הַעֲמֻקָּם" – ה' נוכח בתוך מלאכת הקצירה שלכם, שכן כל הברכה לה זכינו היא ביטוי של הקשר בינינו. ובאמת, הקוצרים מרגישים שכל השפע של השדה הגיע בזכות ברכת ה' עליו, והם משיבים לו בחזרה: "וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְבָרְכֶךָ ה'" – אתה אכן ראוי לכך שה' יברך אותך.

להיות טוב או להיות קשור לה'?

את ההליכה על ה' של בועז מתוך אמונה פשוטה אנו רואים גם בהמשך המגילה, בהתנהגותו כלפי רות המואביה. רות מבקשת מבוועז שיגאל אותה, כלומר שייקח אותה לאישה. ומה התגובה של בועז? הוא לא פועל מתוך שיקולים אישיים. בועז שם את הדברים על השולחן: אמנם אני נחשב גואל שלך, אך "וְגַם יֵשׁ גֹּאֵל קָרוֹב מִמֶּנִּי" – יש מישהו אחר, שמו 'טוב', שהוא קרוב יותר ממני, והוא זכאי לגאול אותך. לכן, "וְהִיא בִבְקֶרֶם אִם יִגְאָלְךָ טוֹב – יִגְאָל, וְאִם לֹא יִחַפֵּץ לִגְאָלְךָ – וְיִגְאָלְתִּיךָ אֲנִי". בשלב זה, כבר נוצר קשר של הערכה בין בועז לרות, ובמידה והם יחליטו להתחתן יהיה זה בתוך ידיעה ברורה לקראת מה הולכים. אך עם כל זה, בועז ורות פועלים בנכונות גמורה ללכת על מה שה' רוצה, כך שרות תתחתן עם מישהי שהיא לא מכירה, ובוועז יאבד אותה.

והנה, מיד למחרת היום אנו מגלים את ההבדל החד בין בועז לבין טוב. כאשר מציעים לטוב לגאול את השדה של נעמי ורות המואביה, הוא מוכן לקבל את השדה בשביעות רצון מרובה. אך כאשר בועז מודיע לו שגאולת השדה כרוכה גם בלקיחת נעמי לאישה, מיד טוב חוזר בו מכל העסקה, "וַיֹּאמֶר הַגֹּאֵל לֹא אוּכַל לִגְאָל לִי". ומה הסיבה לכך? "פֶּן אֲשַׁחֵת אֶת נַחְלָתִי. גֹּאֵל לְךָ אֶתָּה אֶת גְּאֻלְתִּי כִּי לֹא אוּכַל לִגְאָל". טוב לא מוכן לגאול את השדה כאשר הוא לא ייקרא על שמו, אלא על שם המת, משום שהוא לא רוצה להשחית את נחלתו. הוא לא מוכן שהשדה שלו לא ייקרא על שמו.

שמו של הגואל, טוב, יכול ללמד אותנו באופן כללי על ההבדל בין עבודת ה' שמבוססת על הרצון להיות טוב לבין עבודת ה' שמבוססת על הליכה על ה' מתוך אמונה פשוטה, כמו בועז. כאשר הרצון לעבוד את ה' הוא מתוך הרצון להיות טוב, קיימת נטייה לייחס את הטוב לעצמי. כאשר אני רוצה להיות טוב, אני לא מוכן שהטוב שלי יירשם על שמו של מישהו אחר. לעומת זאת, כאשר העיקר אצלי הוא ההליכה על ה', ממילא אינני זקוק כלל לייחס את הטוב לעצמי.

ננסה להעמיק בכך יותר: כאשר האדם הולך על ה', ועושה מה שהוא ציווה, הוא מרגיש שה' הוא המניע שלו, וממילא כל הטוב שהוא עושה לא מיוחס אליו אלא לה' שציווה עליו והניע אותו לעשות את הטוב. אדם כזה לא מחזיק טובה לעצמו, ומכיר בכך שהטוב שלו שייך לה'. לעומת זאת, אדם שהבסיס לעבודת ה' שלו הוא הרצון להיות טוב, מרגיש שהוא המניע של עצמו, ולכן הוא שם משקל גדול למאמץ האישי שלו, ולבחירה האישית שלו, וממילא את הטוב שלו הוא מייחס לעצמו, ולא מוכן שיירשם על שמו של הקב"ה.

בהקשר של גאולת השדה, ניתן לתאר את ההבדל בין הגישה של טוב לבין הגישה של בועז בצורה ציורית: טוב רוצה שתהיה לו שדה משובחת ואיכותית שגדל בה 'טוב', ולכן הוא רוצה שהשדה תירשם על שמו. לעומתו, בועז רוצה להיות הפירות שה' מגדל בתוך שדהו שלו. בועז רוצה להיות חלק מהשדה של ה'.

גם רות חיה מתוך הליכה אחרי ה' מתוך אמונה פשוטה. ראשית כל, אנו רואים זאת בהליכה של רות אחר נעמי מתוך רצון להידבק באלוקי ישראל, למרות שלא הכירה את ה' מתוך נעימות בקשר איתו אלא אדרבא מתוך המרירות, כפי שהיא חוותה במשפחת אלימלך. כמו כן, עצם ההליכה של רות לשכב בלילה בסמיכות לבועז, פעולה נועזת במיוחד, נעשתה מתוך ציות לנעמי חמותה, ולא מתוך שיקול אישי. נעמי מציעה לה את התכנית עליה חשבה, ורות עונה בתגובה: "וַתֹּאמֶר אֵלֶיהָ כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמְרִי אֵלַי אֲעֲשֶׂה".

בועז ורות מתחתנים

בועז ורות מתחתנים, והם משלימים אחד את השני. בועז מייצג את ההליכה אחר ה' באמונה פשוטה, ורות מייצגת את הרוויה שיש בהתמסרות הזו לקשר עם ה'. בועז ורות מולידים מתוכם צאצאים שמבטאים את האור המיוחד שלהם. ראשית כל נולד עובד, שמבטא שהעבודה היא העיקר. עובד מייצג שהדבר הכי חשוב הוא להתמסר לה' ולעבוד אותו. לעובד נולד הבן ישי, שמורכב מהמילים – 'יש שי'. ישי מבטא שכל הטוב שיש לי הוא מתנה גמורה מאת ה'. את הטוב שלי אני לא מייחס לעצמי אלא לקב"ה.

מתוך הקשר עם ה' של בועז ורות וצאצאיהם, נולד לנו 'דוד מלך ישראל חי וקיים'.

חג שמח!

בית המדרש 'עוד יוסף חי'

